

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Масліч С. В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України

Професійна освіта є важливою ланкою освіти в цілому, оскільки її мета – підготовка висококваліфікованих робітничих кадрів для ринку праці. Відомо, що в Україні відчувається нестача кваліфікованих робітників, й це пояснюється низкою причин, серед яких: низька популярність професійної освіти, розрив між інноваціями у виробництві й сфері послуг та застарілим матеріально-технічним забезпеченням закладів професійної освіти (ЗПО), відсутність тісної співпраці роботодавців із ЗПО, брак висококваліфікованого кадрового персоналу у закладах освіти. Також на якість освіти, у т.ч. й професійної, впливає перебіг війни. Заклади освіти зазнають руйнації й пошкоджень, окремі заклади є вимушено переміщеними з тимчасово окупованих територій та з територій, що близько знаходяться до зони бойових дій, постійні повітряні тривоги – все це вносить корективи до організації освітнього процесу й якості підготовки здобувачів освіти в умовах воєнного стану. Незважаючи на зазначене вище, головне завдання кожного ЗПО – якісна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників відповідно до потреб ринку праці.

Серед основних чинників, які на сьогоднішній день найбільше впливають на професійну підготовку здобувачів освіти ЗПО, нами виділено цифровізацію освіти, впровадження штучного інтелекту, використання нетрадиційних освітніх моделей навчання, організацію освітнього процесу за дистанційною та змішаною формами, проєктне навчання, навчання за мікрокваліфікаціями.

На сьогоднішній день цифровізація є не лише головною умовою організації освітнього процесу, а й основою життєдіяльності людини. Цифрова компетентність – одна з ключових компетентностей, визначених Рамковою програмою ЄС щодо оновлених ключових компетентностей, яка визначається як «впевнене, критичне і відповідальне використання та взаємодія з цифровими технологіями для навчання, професійної діяльності (роботи) та участі у житті суспільства» [1]. Цифровізація професійної освіти впливає на забезпечення її якості. Саме вона пов'язана з майбутніми тенденціями ринку праці, серед яких:

- автоматизація: планується, що у найближчому майбутньому до 50% робочих місць буде замінено автоматизованими пристроями та штучним інтелектом;

- індустрія 4.0: новими професіями стануть тренери штучного інтелекту, дизайнери віртуальної та доповненої реальності, біоінженери, геноінженери, біоменеджери, аналітики інтернету речей, куратори персональних даних та дата-детективи, організаційні підривники, персональні освітні радники, розум-тренери, пілоти дронів, робоетики та ін.;

- гнучкість: значна залученість до роботи фрілансерів – працівників, що орієнтовані на гнучкий графік, мобільність та віддалену роботу [2].

Якщо говорити про розвиток цифрової компетентності учасників освітнього процесу, варто звернути увагу на потребу:

- 1) у забезпеченні освітнього закладу усіма необхідними цифровими пристроями для роботи у цифровому освітньому середовищі;

- 2) у систематичному підвищенні цифрової грамотності та цифрової культури учасників освітнього процесу.

До прикладу, з огляду на зазначене, однією з стратегічних цілей ДПТНЗ «Вінницьке вище професійне училище сфери послуг» на 2021-2026 рр. є цифрова трансформація освітнього процесу, яка поєднує:

- поновлення (оновлення) бази цифрової техніки;
- створення STEM-лабораторії цифрового розвитку;

- створення електронної контент-бібліотеки навчальних та методичних матеріалів;
- сприяння підвищенню кваліфікації педагогічних працівників з інформаційно-цифрової компетентності;
- участь у грантовій обласній Програмі розвитку інформаційних, телекомунікаційних та інноваційних технологій в закладах освіти [3].

Аналіз діяльності ЗПО дає підставу стверджувати, що наразі професійна освіта зазнає реформування. Це передусім пов'язано з розширенням переліку освітніх послуг, а саме:

- надання послуг неформальної освіти;
- освіта дорослих;
- система здобуття та незалежного оцінювання повних і часткових професійних кваліфікацій (навчання за скороченими термінами).

Таким чином, сучасна професійна освіта, перебуваючи у стані трансформації, стає освітою нових можливостей й відкриває нові горизонти для здобувачів освіти – майбутніх кваліфікованих робітників, конкурентоспроможних на вітчизняному та світовому ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Освіта на основі життєвих навичок. URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53> (дата звернення: 28.09.2024).
2. Ринок праці України: сьогодення і тенденції майбутнього. URL: <https://eba.com.ua/rynok-pratsi-ukrayiny-sogodennya-i-tendentsiyi-majbutnogo/> (дата звернення: 28.09.2024).
3. Стратегія розвитку Вінницького ВПУ сфери послуг на 2021-2026 рр. URL: <https://vpusp.vn.ua/strategiya-rozvytku/> (дата звернення: 29.09.2024).